

Datum
2020-05-18
Vår referens
Sanna Jälevik
Utvecklingssekreterare
sanna.jalevik@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Revidering av Program för den nationella minoriteten tornedalingar STK-2019-1017

Sammanfattning

I samband med lagändringarna i *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (SFS 2009:724) och revideringen av *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK-2013-1182) har en översyn av programmen för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar gjorts för att dessa dokument ska vara uppdaterade och följa lagstiftningen. Kulturnämnden ansvarar för revideringen av *Handlingsplan för den nationella minoriteten romer i Malmö*. Detta ärende gäller revideringen av *Program för den nationella minoriteten tornedalingar*.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen antar förslag till *Program för den nationella minoriteten tornedalingar* att gälla från och med 1 juli 2020.
2. Kommunstyrelsen upphäver från samma datum *Program för den nationella minoriteten tornedalingar* antaget av kommunstyrelsen 5 oktober 2016, § 368 (STK-2015-1378).

Beslutsunderlag

- Program Tornedalingar (STK-2015-1378)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200525 Revidering av Program för den nationella minoriteten tornedalingar
- Förslag till program för den nationella minoriteten tornedalingar, 1 juli 2020

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-24
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-05-25
Kommunstyrelsen 2020-06-03

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
 Hälsa-, vård och omsorgsnämnden
 Kommunstyrelsen
 Kulturnämnden
 Miljönämnden
 Revisorskollegiet
 Servicenämnden
 Stadsbyggnadsnämnden
 Tekniska nämnden
 Valnämnden
 Överförmyndarnämnden

Ärendet

Bakgrund till revideringen

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade 2014 om *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK-2013-1182). Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning. Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar (STK-2015-1378) samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer (STK-2016-1419). Målet med programmen är att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning samt att tydliggöra Malmö stads inriktningar kring dessa frågor.

Revidering av policy *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK-2013-1182) var ursprungligen planerad till 2015, men flyttades fram till 2016 och beslut togs av kommunstyrelsen att skjuta fram revideringen ytterligare (STK-2015-1378). Eftersom *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (SFS 2009:724) inte hade förändrats sedan policyn antogs och lagen skulle ses över fanns då ingen anledning till att revidera policyns innehåll. Däremot ansågs det aktuellt att revidera policyn när den nya lagen trätt i kraft. Lagändringarna i *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* började gälla den 1 januari 2019.

I samband med revideringen av *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK-2013-1182) har en översyn av programmen för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar gjorts för att även dessa dokument ska vara uppdaterade och utgå ifrån *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (SFS 2009:724). Kulturnämnden ansvarar för revideringen av *Handlingsplan för den nationella minoriteten romer i Malmö*. Detta ärende gäller revideringen av *Program för den nationella minoriteten tornedalingar*.

Översikt över ändringarna i lagstiftningen

De nya bestämmelserna i *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* innebär att:

- Kommunens informationsskyldighet om de nationella minoriteternas rättigheter förtydligats. Kommunen ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar utifrån *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk*.
- Alla kommuner och landsting ska sätta upp mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om mål och riktlinjer ska på begäran lämnas till den myndighet som

har uppföljningsansvar.

- Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande. Barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem ska främjas särskilt och formerna anpassas till deras förutsättningar. I de nya bestämmelserna kring samråd har benämningen representanter frångåtts, för att inkludera även personer som inte är medlemmar i en förening eller annan organisation.
- Hela eller en väsentlig del av verksamheten inom äldreomsorgen ska kunna ges på minoritetsspråk. Kraven gäller främst minoritetsspråken finska, meänkieli och samiska i förvaltningsområden, men det infördes även stärkta möjligheter att få äldreomsorg på jiddisch och romani chib om det finns personal som behärskar språket. Kommuner ska informera om rättigheten till service på minoritetsspråk i samband med att den äldre eller vårdnadshavaren söker en plats och beakta de äldres behov att upprätthålla sin kulturella identitet inom ramen för omsorgen.
- Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas förskola och viss annan pedagogisk verksamhet på finska, meänkieli eller samiska har flyttats över till skollagen och regleras i 8 kap. 12 a § och 25 kap. 5 a § (2010:800). Bestämmelserna i skollagen innebär att en kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda hela eller väsentlig del av förskoleverksamheten samt viss annan pedagogisk verksamhet på finska, samiska eller meänkieli.
- En kommun som ingår i ett förvaltningsområde efter beslut av regeringen kan ansöka hos regeringen om utträde ur förvaltningsområdet. Regeringen får besluta om utträde endast om det finns synnerliga skäl.

Beskrivning av revideringsarbetet

Arbetet med revideringen av *Program för den nationella minoriteten tornedalingar* har utgått ifrån de i ärendet redogjorda ändringarna i *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* och de ändringar som föreslås är framtagna i samråd med Svenska Tornedalingars Riksförbund. Samrådet med Svenska Tornedalingars Riksförbund har skett skriftligen.

Tornedalingar är erkända som nationell minoritet och meänkieli är erkänt som ett nationellt minoritetsspråk. I Sverige talas meänkieli främst i kommunerna Gällivare, Haparanda, Pajala, Kiruna och Övertorneå, men många har också flyttat söderut från de ursprungliga områdena och idag bor det personer som talar meänkieli över hela Sverige. Alla identifierar sig dock inte som tornedalingar, en del identifierar sig som lantalaiset eller kväner, beroende på vilket område de kommer ifrån eller lever i. Därför har Svenska Tornedalingars Riksförbund utöver lagändringarna i samband med skriftligt samråd framfört önskemål om att även lyfta fram lantalaiset och kväner i det reviderade programmet.

Med lagändringarna och samråd som grund har stadskontoret tagit fram *Förslag till Program för den nationella minoriteten tornedalingar*.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare
Andreas Norbrant Stadsdirektör